

عنوان مقاله:

بازسازی نظریه سلطنت نفس بر اساس مبانی ملاصدرا

محل انتشار:

دوفصلنامه آموزه های فلسفه اسلامی، دوره 16، شماره 28 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

محمد حسین زاده - استادیار گروه فلسفه اسلامی، موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

خلاصه مقاله:

تقریرهای ناسازگارگرانه از اختیار، به تقریرهایی گفته می شود که بر اساس ناسازگاری ضرورت علی و اختیار ارائه می شوند. هدف اصلی این تقریرها، تبیینی مناسب از اختیار بدون تعین و ضرورت علی است؛ به طوری که مستلزم شانس و اتفاق نباشد و شخص در مقابل اراده نامتعین و فعل ناشی از آن مسئول باشد. از جمله این تقریرها، «نظریه سلطنت نفس» است که توسط برخی دانشمندان اصول فقه مانند محقق نائینی و شهید صدر مطرح شده است و برخی فیلسوفان معاصر نظیر فیاضی تلاش کرده اند تا آن را در فضای تفکر فلسفی نیز مطرح کنند. مهم ترین نقطه ضعف این تقریرها عدم مواجهه مناسب آن ها با اصول و قواعد فلسفی از جمله قانون ضرورت علی است؛ چرا که عمده این تقریرهای ناسازگارگرایانه، مستلزم نقض یا تخصیص قواعد عقلی هستند. این مقاله پس از بررسی انتقادی مهم ترین تقریرهای نظریه سلطنت نفس و بیان اشکالات آن ها، این نظریه را بازسازی کرده، بر اساس مبانی فلسفی ملاصدرا تقریری جدید از آن ارائه کرده است که در آن، اشکالات تقریرهای دیگر مطرح نمی شود.

کلمات کلیدی:

ضرورت علی، اختیار، مسئولیت پذیری، نظریه سلطنت نفس، ملاصدرا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1286815>

